

Szerkesztői iroda:
Nagyenyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
lap szellemi részét illető
közlemények küldendők

Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bermetsesen küldendők.

Kéziratok nem adódnak vissza.

KÖZÉRDEK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy
vidékre postán küldve

egész évre 4 frt,
fél évre 2 frt,
negyed évre 1 frt.

Hirdetmények díja:
3 hasábos petit sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 80 kr.

Nyilttér sora 15 kr.

Készüljünk!

Mikor a politikai láthatáron olyanforma terhes felhők uszálnak, mint jelenleg, hogy a porta bolgár Ferdinándnak útíllaput köt a talpára, hogy a Bratianu-miniszterium lemond s nagy valószínűséggel az a párt jut most Romániában kormányra, mely a muszkát tömjénezsi és imádja: mikor az orosz egyre zörgeti a fegyvert, feni a kardot s mozgósítja ezredeit: határuk felé s ezzel szemben Európa békéjének egyik számottevő alakja, az öreg Vilmos császár kiterítve fekszik a ravatalon, fia és utóda pedig oly közel van a halálhoz, hogy csak a gyarló emberi tudomány tartja benne a lelket: évével: akkor tán nem lenne furcsa dolog, ha egy ilyen helyi érdekű kicsiny lap is: megfújná a tárogatót s figyelmeztető és buzdító hangon szólna olvasóihoz: készüljünk — a csatára!

Azonban nagyon tévesen gondolkozik, a ki azt hiszi, hogy nekünk most csak csatára lehet és kell készülnünk.

Ide-oda negyven éve már ama nagy napnak, melyet így szoktunk jelölni 1848. márczius 15-ike.

Nagy és emlékezetes nap ez nemcsak minden magyarra, de minden, ez ország területén lakó egyénre is, mert e napon vívta ki és vetette meg nemzetünk, hazánk azt az alapot, melyre a századok bizton építhetnek.

E nap a szabadságnak, az egyenlőségnek és testvériségnek magasztos eszméit juttatta diadalra.

Ott, hol eddig a gondolat szabad szárnyalásának gátat vetettek, mint azt Wesselényi Miklósnak és Kossuth Lajosnak, e két kiváló magyar hazafinak, a 30-as évek végén történt elfogatása bizonyítja; ott, hol az egyéni és polgári szabadságot önkényes rendeletekkel tiporták a porba; ott, hol különbség volt gazdag és szegény, ur és szolga, nemes és jobbágy, katolikus és protestáns között s különbség volt nemcsak a polgári, de az emberi jogokat illetőleg is; ott, hol a különböző nemzetiségek, ugyanazon egy haza földén, mint éles kard állottak egymással szemben s bár min-

deneknek voltak jogai és kiváltságai, de épen ezért egyiknek sem volt meg az a joga, hogy a másikat „testvér“-nek nevezze: ott, ezen a napon, a szabadság, egyenlőség és testvériség eszméi bontották ki lobogójukat, hogy a különböző nemzeti-ségű és nyelvű honpolgárokat egy nagy célznak: Magyarország felvirágzásáért, ak a ki-küzdésére.

Nehéz napok, gyászos esztendő következtek, melyekben, úgy tetszik, mintha az ige, mely egykor milliók és milliók szívét dobogtatta, örökre elhallgatott volna?

Igaz, de épen azoknak a napoknak a szenvedései győzték meg a magyar haza szülőiteit arról, hogy mi volt az, a mit a nemzet kivivott és elveszített s mi az, a mit ki kell hogy ismét vívjon és állandóan megtartsion.

Azok a napok ugyan sötét árnyat vetettek az egykori fényre, de hát nem az éjszakából tör-e elő a nap, hogy annál dicsőbben ragyogja be a világot?

A szabadság, egyenlőség és testvériség áldást-adó napja, a hatvanas években újlag előtört az elnyomatás sötét éjszakájából és azóta beragyogja e hazát s élteti és teinek italával táplálja annak minden egyes fiát.

Mekkora haladás, mily gyors lépés a civilizáció mezején, mióta e nap árasztja sugarait a hazára! Mind az állami és társadalmi élet, mind a tudományok és művészet tőkélyesbülése fennen hirdetik ezt!

Magyarország az utóbbi két tized alatt többet tett és haladott, mint két század alatt!

Népe most a mívelt nemzetek sorában áll s azokkal igyekszik lépést tartani. Vannak tudományosan képzett férfiai, nagynevű költői, írói és művészei, van kereskedelme és ipara, mely kezdi meghódítani keletet és nyugatot; vannak iskolái, melyekben a hazának és életnek, az emberiségnek hasznos egyéneket képeznek; vannak templomai, hol az ige szabadon prédikáltatik s hol a világ küzdelmeiben kifáradt lélek megpihenhet és

enyhületet találhat és van egy fővárosa, mely ifju szépségével, ritka műkincesével, büszkén nézhet a jövő elébe.

És, hogy mindez megvan Magyarországon: az 1848. márczius 15-ikének az érdeme.

Készüljünk hát, hogy e nagy napot, fényének és nagyságának megfelelőleg, ünnepelhesük meg.

Pár szó a nagyenyedi „Kápolná“-n emelendő emlékoszlop ügyében.

Napjainkban a modern társadalomnak hatásában, jelentőségben ép oly fontos czélok érdekében kell működnie, mint az államnak, vagy más szervezett intézménynek. — Gyakran volt már hangoztatva, hogy nemcsak nem lehet szép és jó ügy előmozdítását a hivatalos intézményektől várunk, melyeknek — mintegy nagy mechanizmus külön alkatrészeinek — bizonyos specialis teendőben határozódik működésük, de a nem írott törvények szerint működő társadalomnak is oly feladatai vannak, melyeknek teljesítését nem lehet, nem szabad kérdés tárgyává tenni, habár azok kivételét nem ellenőrizi is külön, írott törvény. — De ellenőrizi az ennél föllette hatalmasabb törvény: a társadalom lelkiismerete, annak szeretet-, hála- és kegyeletérzete. — Mindenki tisztában van ma napság azzal, hogy az embernek polgári életviszonyai szülte hivatalos intézmények rendes működése közötti firt a társadalom tevékenységének kell kitöltenie az általános és egyöntetű fejlődés érdekében. A mely társadalom e feladatát — feltölvén annak jelentőségét — tervszerűleg, kitartással, buzgósággal teljesíti, arról azt mondjuk, hogy egészséges szellemű, hivatását átérző, munkástársadalom, az ilyen soha sincs teendő nélkül. Természetes, hogy e szerint minden vidék, minden város társadalmá előtt lenni kell célznak, kötelességnek, működési tervnek, s nemcsak nagy feladatok, országos czélok kivívásában nyilvánul a társadalmi életerő, hanem szűkebb körű, lokális érdekek szolgálatában is kimutathatja s ki is kell mutatnia üdvös munkásságát.

Nagyenyed város társadalmának is van nem egy ilyen helyi érdekű, erejét, munkásságát igénybe vevő czélja. És ha eddig buzgó, áldozatkész iparkodása folytán a kedélynemesítő jótékonyági és humanus ügyek örvedes fejlődése észlelhető, ha azok iránt fellendült az érdeklődés: nem szabad elfeledkezni a hazafias kegyelet fejlesztő és megerősítő mozgalmakról sem. — Mert ki

TÁRCZA.

A nagyenyedi ref. templom története a 16-, 17- és 18-ik században.

(Folytatás.)

N.-baczoni Keresztes Máté.

Egyházkerületünk emez egykori kitűnő papja s két évig püspöke életére vonatkozólag csak igen kevés életrajzi adatot találunk ezideig feljegyezve.

Igyekszem eme kevés feljegyzett adatokat ujjakkal megtoldani, mely igyekezetem némi eredményhez vezetett is.

N.-baczoni Keresztes Máté született Nagy-baczonban 1727-ben. *)

Szülei Keresztes Mihály és deézsi Elekes Zsófia, kik mindketten os székely nemes családból származtak. Máté öt testvére között a 4-ik szülött volt. Derék szülői mind az öt gyermekök neveltetésére s így a Máté neveltetésére is kiváló gondot fordítottak. Tanulását a Rikán belől azon időben legvirágzóbb n.-baczoni iskolában kezdette s folytatta néhány évig. Innen a nagy-

enyedi főiskolába jött át s itt tanult hosszas időn keresztül, valószerűleg mig deák lett. *)

Az enyedi főiskolából iskolai tanulmányainak folytatása végett a kolozsváriba ment át s a deáki osztályokat itt járta végig, valamint a theol. tanfolyamot is itt hallgatta. **)

A theologiai tanfolyamot végezván s abból a vizsgát kitűnő eredménnyel letévén 1760-ban a leydai nagy-hírű egyetemre ment ki, hol szorgalmas tanulásban három évet töltött el.

Ezen idő alatt Németország és Hollandia néhány hírnevesebb egyetemét is meglátogatta. Egyetemi tanulmányait befejezván, gazdag theol., földrajzi és etnographiai ismereteivel 1763. őszén hazájába vissza tért s azonnal gróf Teleki László széki udvarában nyert alkalmazást, mint udvari pap.

*) R. Pál azt állítja, hogy K. M. a n.-baczoni iskolát végezván az udvarhelyi főiskolába ment át s iskolai tanulmányait ezen főiskolában folytatta és végezte. Ezzel szemben Z. B. Sámuel úgy tudja, hogy K. Máté az enyedi és kolozsvári főiskolákban tanult. En a Bodola állításának adok hitelt. Szakacs Mózes sz.-udvarhelyi tanár és a főiskola könyvtárának az időszertit őre és kezelője e kérdésre vonatkozólag ezt írja: „Keresztes Máté illetőleg én is azon hitben voltam, hogy itt (Udvarhely) tanult. Találtam is az ingremationale protokollumban több nagybaczoni és léczfalvi Keresztést, de őtet nem találtam.“

**) Enyedről Kolozsvárra történt átmenetét azon körülménynek tulajdonítom, hogy gróf Teleki László a későbbben híres huszár tiszt tanítványa lehetett. Ez pedig Kolozsvárt ohajtott tanulni. Hogy tanítványa lehetett, onnan lehet következtetni, mert Keresztes papi hivataloskodását az imént említett gróf széki udvarában kezdette folytatni 1763. november havában, a régi gyakorlat szerint pedig az akadémiairól hazajött papjelöltek főiri tanítványuk, vagy princi-pálisok udvarában nyertek alkalmazást, mint papok. Nevezett Teleki László gróf, Keresztes Máténál ép 10 évvel volt fiatalabb s így életkor tekintetében is lehetett tanítványa.

Ezen állomásában csak 9 hónapig maradt. 1764. aug. 3-án az alsórákosi virágzó egyház papi állomását foglalta el. Mint alsórákosi pap lépett házassági szövetségre 1765. június 20-án Bogdán Péter bodoki pap leányával Ilonával. Négy év múltával ezen egyház-közösgétől is bucsut vett s 1768. május havában a Zabolai népes és virágzó egyházba közzöntött be. A gyorsan nagy hírnévre emelkedett közzöntött pap, kitűnő egyházi szónok Zabolán még megsem állapodhatott, mert már három-négyhét múlva a Rikán belől egyház-közösgék legvirágzóbbika és papját leggazdagabban javadalmazó egyház, a kézdívásárhelyi hirta meg papjaul, mely kitűnő meghívásnak engedve, azon évi május utolsó napjaiban Zabolától is bucsut vett s június hó 10-én nagy ünnepélyességek között a kézdívásárhelyi papi állomást foglalta el.

Mint kézdívásárhelyi papot a kézdi egyházmegye csakhamar főjegyzőjévé választotta s mint ilyen néhány év múltával ugyan azon egyházmegye esperesévé lett. Kis Gergely udvarhelyi theol. tanár s egyházkerületi közfőjegyző elhalván, az 1787-ben Gernezesegen tartott közzsinat Bodoki József kolozsvári ref. philologia, Szatmári Pap Mihály theol tanár és Benkő József erdővidéki esperessel szemben, szavazatok többségével közfőjegyzővé választotta.

Mint kiváló theologus és „az éneklés mesterségét értő papot“, az 1785-ben N.-Baczonban tartott közzsinat megbizta, hogy a Szeneci Molnár Albert által francziából magyarra fordított és Debreczeni Sámuel nyomdász által Nagyenyeden 1770-ben közre adott, elavult Zsoltháros könyvet új invocatiók

nyeny.

telekönnyvi hatóság köz-

intézet végrehajtható 29
l járó 8% kamata 17
ésé végott végrehajtható
visélve Wellmann Rezsó
a nagysergedi 119.
-32. 34-44 rendszám
lapított kikialtási árban

lett 10 óraker

lól is eladatnak.
ási ár 10 %-at kész-
22 \$ában jelzett ár-
értékpapirokban a
ogere jütása után
koteles a feltételekben
fizetni
tetelei alóirt telekönnyvi
közösg előjáróságá-
vi hatóságtól.

nyeny.

telekönnyvi hatóság köz-

zet végrehajtható 26 frt
n 1884. évi május 1-től
8% kamata, 11 frt
végrehajtható szevedők
Vazul által és Muntean
z. telekjegyzőkönyvben
279 frt 44 kr megállá-
bíjárósági helyiségében

életán 3 óraker

lól is eladatnak.
ási ár 10 %-at készpénz-
ában jelzett árfolyam-
kpapirban a kiküldött

ogere jütása után 2
oteles a feltételekben
fizetni.

tetelei alóirt tkönnyvi
közösg előjáróságánál
vi hatóságtól

tejestül

ATT
böl feltétele-
eskák által.
il csakis
ózsef
ató
N

atásáért jót

frt 50 kr.

szetküldetik.

nyeny.

EGYHÁZ
ujítására

0-ig

at hirdettetik,

llalkozók, hogy

ál levő terv-

at kített határ-

ZSÓ SIMON,

ref. pap.

állítaná, hogy a művészet pártolása, a jótékonyág gyakorlása mellett jelentéktelenebb szerepe van a szív nemesítésében a kegyelet ápolásának, a hazafias érzületnek?

Teljes erővel támadtak fel bennem e gondolatok, midőn az u. n. „Kápolná”-n emlékoszlop elszenderült ügye jutott eszembe. Hát annyira el vagyunk foglalva mulatságainkkal, néhány órányi örömtünk érdekében buzgón teljesített fáradozásunkkal, hogy erről merőben elfeledkezünk? Hát csakugyan szalmaláng minden szépért és hasznosért felhevült lelkesedésünk? — hiszen egykor napi rendben állott ez ügy e város hazafias polgársága és a főiskola lelkes fiatalja előtt.

Azon irányú mozgalom, hogy az 1704 ik év virágvásárnapján a br. Tige vérszomjas labanczainak áldozatul esett polgár és diák harcosok nyughelyét egy díszes emlékoszlop jelölje, — ha jól tudom — a 60-as években keletkezett, midőn az akkori ifjúság mintegy 300 frtot gyűjtött a fennebbi célra.

Az ügy további fejlődéséről nem tudok semmit egész 1884 ig, mely évben e lap valamelyik számában valaki felvetette vala megint ez emlék kérdését s ha jól emlékszem: megemlíti az ez ügy előbbrevitelében addig fáradozókat, de egyszerűsággal szomorúan szól arról, hogy valahányszor ez ügy hiripi buzdítás, felhívás tárgyát képezte, mindig lobogott ugyan ideig-óráig a lelkesedés tüze, de a hamar rákövetkező közöny, a kitartás hiánya mindig késleltették a terv megvalósítását, úgy hogy az most is a kezdet kezdetén áll. Lelek szavakban hívta fel ama ezikk a város közönségét és a főiskola ifjúságát hogy ne hagyják aludni ez ügyet, hanem fogjanak komolyan a terv megvalósításához.

Azonban e felhívás is csaknem kiáltó szó marada a pusztában; — annyi eredménye mégis lett, hogy az 1885-ik év márcz. 14-én a theol. dalkar által rendezett hangverseny jövedelmének fele és az ugyanazon évi jun. 6-án a főiskolai vonószenekar által rendezett hangverseny egész jövedelme által gyarapodott az emlékoszlop-alap. — Azután megint a mi jó magyar szokásunk szerint hagyjuk érni az eszmét, nehogy elhamarkodjuk annak megvalósítását.

A mozgalomból annyi látszik, hogy ez ügygel a polgárság és ifjúság mindig rokonzékeny, valahányszor figyelme felhívta lett rá. — Ha felszínen tartótnk volna eddig e tárgyat, ma bizonyára nem így, hanem az oszlop teleplezés szép, kegyeletes ünnepélyének rendezéséről kellene írunk és tanácskoznunk.

Kit terhel a mulasztás? Tan senkit — és mindenkit. — Mennyi pénz gyűlt eddig össze? ki kezelte? Bizottság, vagy egyes emberre volt-e bízva ez ügy vezetése?

Ne ejtsük el a nemes tervet, vessük kezeinket a munkára! Én nem tudom, hogy mitéle aprólékos intézkedések, teendők szükségesek az ügy felelevenítésére, de azt tudom, hogy itt. Nagyenyeden, hol tovatűnt viharos idők fűj emlékei tanítanak hazaszeretetre, hol bérczes kis hazánk fájdalmaiban gazdag történetének nem egy lapja iratott. — itt, e sokat szenvedett városkában méltó helye van ez emlékeknek, mely mindennap emlékeztessék az utódokat a férfias bátorságra a magyarnak hősi küzdelmeire, hazaszeretetére!

Vegye kezébe az ügyet egy tevékeny bizottság, rendezzen meg egy általános gyűjtést, a lelkes polgárság bizonyára nem tagadja meg segélyét a szép tervtől; gya-

rapítsa e bizottság a jövedelmet mulatságok jövedelmével — hisz ma a társadalmi szükségletek fedezése felerészben ez uton eszközölteik; vonassék bele e mozgalomba az ifjúság, mely a szépre való fogékonysága, a nemesített való lelkesültsége által magát tiszteli meg és mások becsülését virvja ki. — Egy szóval, ne engedjük e tervet félre tolatni a felszínről, hanem karoljuk fel általánosan, lelkesen s egyszer arra öbredünk, hogy mielőtt kifáradnánk a munkában, már ezínlál vagyunk.

Mai napság roppant kötelességet kell teljesítenie a társadalomnak, ezérlele hasznos czél fogyasztja erőnkét, pénzünket, de az ilyen kötelesség teljesítése — melynek szükségességét senki nem vonja kétségbe — nem egy új teher, hanem épen a teherből való felmentés; az az oszlop tanujele lesz örökidőkre jobb érzésünknök, kegyeletünknök.

Jó akaratral elevenitettem fel ez ügyet; szóljanak hozzá a hivatottak; — ha sikerült az érdeklődést és figyelmet e tárgyban felbresztenem: ezéleomat elértem. —

Mi is teljes készséggel csatlakozunk e sorok írójának kegyeletes nézetéhez. — Ugy véljük, hogy a főiskola igen tisztelt rector-professora kezébe vehetné ez ügyet és buzgó tanártársával és a város érdemes tanácsával és képviselével egyetemben létrehozhatná ez emléket, mely a mult napjainak egy emlékezeses epizodját, a polgárság és ifjúság önfeláldozását lenne hivatva jelezni.

Ez alkalomból azonban lehetetlen tovább nem fűzni gondolatainkat. — Tudva van, hogy Enyeden még van egy-két érdekesebb építmény, — területén van több történelmileg nevezetes hely, — temetőiben számosan pihennek, kiknek nevét és érdemeit fenntartja a kegyelet az egyház és irodalom történetének lapjain. — Egy feliratos emléktábla, egy megrenovált sírkő méltóan jelezne az enyedi kegyelet s egyesek irányában, kik pl. tízezerrel járultak a nemes humanismus oltárára, — örökös háliját is.

Bizonyára nemes dolgot cselekednének a város, a kollegiumi előjáróság s az érdekelte egyházi testületek, ha — midőn a jövőért fáradoznak — visszapillantva a lefolyt századokra, mintegy a mult idők mértőföldmútatóit felállítanák, illetőleg renoválnák ez emlékjeleket is.

Nyilvános nyugtázás.

Néhai Mihályi Károly „Erkölesi rajzok” című műveinek eladásából eddigelé a következő összegek folytak be:

I. Vajdahunyadfi egyházmegyéből: Tamó Gyula, Ineze János, János Albert, Dózsa Dénes Vitus Lajos, Orbán Mihály, Veres Zoltán, Sándor János, Fülöp Géza, Mátyás János, Balog Sándor 1-1 példányért 1 frt 5 kr; Bujte Ödön 1 példányért 1 frt 7 kr.

II. Gy. fehérvári e-megyéből: Gruzda Domokos, Veres Sándor, Péterfi László, Kolombán János 1-1 péld. 1 frt 5 kr.

III. Nagyenyedi e-megyéből: Málnási Károly, Zathureczki Károly, Bertalan József, Miklósi József, Hegedűs Lajos, Zsigmond Lajos, Kovács János 1-1 példányért 1 frt 5 kr; Csekme Ferencz, Csákány János, Veres Károly, Benedek Károly, Zajzon J., Vajda Ferencz, Keresztési Gyula, Vársárhelyi Lőrincz 1-1 péld. 1 frt; Ferencz Samu, Kovács József, Vinczi Domokos, Jancsó Lajos 1-1 péld. 1 frt 5 kr.

IV. Kálotsai e-megyéből: Menyhárd Elek, Tamó Gyula, Bari Zsigmond, Benedek Ferencz 1-1 péld. 1 frt 5 kr; Viski Sándor 1 péld. 1 frt 7 kr.

V. Szilágysági e-megyéből. Nagy László 2 péld.

A közdivasárhelyi egyházban kifejtett tevékenysége ismeretlen s az is fog maradni, mert ezen egyház levéltára 1834. május 11-én az egész várost elhamvasztó tűzvész alkalmával megsemmisült, a reávonatkozó emlékezetet pedig a pár év híján egy évszáz nagy idő folyama elmosta. Ezen levéltár elpusztulása főleg Keresztés Máté emlékére nézve káros, miután ölete legzsebb, legmunkabíróbb korának 24 esztendejét töltötte ezen egyház szolgálatában. Alig feltehető, hogy egy oly tehetséges és előre törekvő pap, milyen ő volt, ezen hosszú idő alatt szeretett egyházában annak javára följegyzésre méltó tényeket ne vitt volna véghez s ne tudott volna felmutatni. Keresztés Máté püspökről, mint enyedi papról az emlékezet számára pár megőrzésre méltó dolgot említhetünk fel. Mikor 1794. május hó utolsó napjaiban Enyedre átköltözködött, az egyház nagyban készült, hogy a templom átalakítása munkájához hozzá kezdjen s épen ezért 1793. december 20-ról kelt felterjesztésében arra kérte a főkonsistoriumot, hogy tekintettel az egyházra váró nagymérvű építkezési kiadásokra, melyeket romladozó temploma megújításának véghez viendő munkálatai veendek igénybe, az egyház

Penitentialis dícséreték mutató táblája 1¹/₂ levél. Egy újabb kiadás 3-ik ugyanazon czimul, mint fennebb közölve van. „Mostan pedig harmadszor e kis formába az invocatiókkal s több penitentialis dícsérettel együtt kiadattak Nagyenyeden. Ny. Debrezseni Sámuel által 1771-ik eszt. Tovább ugy van, mint az előbbi. Az inepi dícséreték a 112. lap után meg vannak toldva 6 levéllel és így 1-124 lapra terjednek. Egyebekben egyezik az előbbi kiadással.” Eddig Konez J. ismertetése. Mikor 1887. nyarán az enyedi ref. templom belseje megújított s e ezínből az előpadak padlatai felszedettek, egy 1771-ben nyomtatott Zsoltárra akadtunk. Alakja nagyon kieseli könyv, 11¹/₂ em. a magassága, 8 em. szélessége. Betűi tiszták, könnyen olvashatók. Az enyedi egyház tulajdonában levő példány nagyon megrongyolott. A marosvásárhelyi Teleki könyvtárban egészen ép példányok őriztetnek. Ezen Zsoltárok példányai általán igen ritkák.

2 frt; Benkő Lajos, Botka Károly 1-1 péld. 1 frt 5 kr; Fehér Lajos, Lukács Ödön 1-1 péld. 1 frt; Kis Pál, Kovács Sándor, Költő László, Magyarósi István, Sebes György, Somogyi Kálmán, Szász Ferencz, Barabás Lajos, Bartha Dezső, Ferenczi Endre, Veres Sándor, 1-1 péld. 1 frt 5 kr; Viski Pál 1 péld. 1 frt.

VI. Dézsi e-megyéből: Berde Sándor, Nagy Imre 1-1 péld. 1 frt 5 kr.

VII. Széki e-megyéből: Simon Zsigmond, Köblös István, Molnár János 1-1 péld. 1 frt 5 kr.

VIII. Marosi e-megyéből: Benedek Dénes, Molnár Albert, Albert Miklós, Rákosi Lajos, Tavasz József 1-1 péld. 1 frt 5 kr; Pogány Károly ny. kir. táblabíró 10 péld. 10 frt.

IX. Gergényi e-megyéből: Teleki József, Balázs József 1-1 péld. 1 frt 5 kr.

X. Küküllői e-megyéből: Benedek Ferencz, Kovács Elek, Hegyi Sándor, Benkő György, Gálffy István unit. lelkész 1-1 péld. 1 frt 5 kr; Pécsi Árpád 1 péld. 1 frt.

XI. Szabeni e-megyéből: László Simon 1 péld. 1 frt 10 kr.

XII. Udvarhelyi e-megyéből: Beke Dénes, Karácson Mózsa 1-1 péld. 1 frt 5 kr.

XIII. Erdővidéki e-megyéből: Lőrincz Gyula 1 péld. 1 frt 5 kr.

XIV. Sepsi e-megyéből: Puskás Lajos, Zajzon Farkas, Kis Albert, Nagy Sándor, Csizsér Gábor, Bodor János, Zsigmond Károly, Benke István 1-1 péld. 1 frt 5 kr; Revai Lajos 2 péld. 2 frt 20 kr; Bartók Dénes 1 péld. 1 frt 10 kr; Barabás Miklós, Havadtó Mihály 1-1 péld. 1 frt.

XV. Kézdi és orbai e-megyéből: Földes György, Kelemen Győző 1-1 péld. 1 frt 5 kr.

XVI. Királyhágón utuli részéből: Bartalus János 1 péld. 1 frt 10 kr; Dr. Barasi József, Papp Károly 1-1 péld. 2 frt; Peti Lőrincz 1 péld. 1 frt 5 kr. Összesen 198 példányért 114 frt 34 kr.

Az eddig szétküldött mintegy 200 példányokból befolyt tehát 108 példányért 114 frt 34 kr. Ebből 180 frtot tevő nyomtatási költségekre kifizetettelt 100 frt.

A kik a megrendelt példányt kezűkhöz vették, tartozásaik beküldésére e helyen is felkérünk. Együttal megjegyzem, hogy nevezett mű (ára portó nélkül 1 frt) még mindig kapható és akár Wokál János nagyenyedi könyvtáros urnál, akár alólírottal megrendelhető.

A nyomtatási költségek és postabérek levonásával fennmaradó összeg néhai Mihályi Károly leányának M. Katalin urnának fog nyilvános elszámolás mellett rendelkezésére boesáttatni.

Nagyenyeden, 1888. márczius 2.

Dr. Bartók György,
ref. pap.

VEGYES HIREK.

— Vilmos császár, Németország 91 éves agg uralkodója márczius 9-én reggel 1¹/₂ órakor meghalt!

Az egész politikai világot megdöbbenő esemény ez, melynek vajha ne lennének megrendítő következményei. A gyász eset rendkívüli szagotosságot keltett fel mindenütt, — mert az európai béke leghatalmasabb támaszának az őz uralkodói kötelességeit. — A sors nem engedte meg, hogy nyugodtan hunyhassa le szemeit. A trónörökös veszélyes betegsége s az orosz fenyegetőzések által kétséget tett béke feletti aggodalom a jövőbeli reményeket sötétítette lelke előtt. Uralma korszakot alkotó volt, — fegyvereit dicsőség koszorúza s trónját a legnagyobb államférfi s a legjobb hadvezérek környezték. — Népe nagy fejedelmet vesztett benne!

ezen egy alkalommal püspök papja átköltöztetése költségeinek terhe alól odoztassék fel s ezen költségeket fedezze a főkonsistorium.

A főkonsistorium, tekintettel a felhozott ok nyomos voltára, az enyedi egyház kérdésének helyet adott s Keresztés Enyedre költözködésének költségeit maga a főkonsistorium fedezte.

Alig köszöntött be az új püspök és enyedi pap az enyedi egyházba s már a templom átalakítás nagy munkája aug. 14-én kezdetét vette.

Ö emelt fényes és buzgó közönség jelenlétében, e nap reggelén, a luth. templomban buzgó imát a kegyelem Istenéhez, atyai áldását és a megsegítő erőt kérvén az elkezdendő nagy munkához. Az ima végzetével az ő vezetése mellett vonult be az áhitatos gyülekezet a ref. templomba s vette kezdetét nyomban az emlékezeses templom megújítási munkálat.

A Keresztés Máté elnöklele alatt tartott egyházi közgyűlésből kéri fel a főkonsistoriumot, hogy nyujtsion anyagi segélyt maga is az építéshez, továbbá támogassa segedelem gyűjtésre engedélyt kéro és a királyi főigazgató tanácsoshz benyujtandó folyamodványát az egyháznak. Ugyanezen gyűlésből intéztetett segélyezéserti folyamodás a Bethlen-főtanoda előljáráóságához is.

az ő tapintatos eljárásának volt következménye, hogy 1795-ben bizonyos peresügy, mely a ref. és luth. egyházak között merült fel, békés kiegyenlített nyert.

Az egyháztanács 1795. decz. elejéről már szeretett püspök papjának azon hó 4-én bekövetkezett elhunytával értesíti a főkonsistoriumot.

(Folytatása következik.)

készítése által ujítsa, illetőleg toldja meg. Ez azonban ugy látszik annyiban maradt. *)

Eperjesi Zsigmond püspök 1795. nov. 14-én elhalván, Keresztés, mint közfőjegyző, a legfőbb papi méltóságra, a püspöki hivatalra következett.

Mint püspökről igen kevés följegyezni való van. Már öreg, 66 éves korában lett püspökké s csak két évig űlt az erdélyi ref. status püspöki székében. Aztán meg a francia forradalom viharának tombolása s az ebből folyó s egész földrészünkre kiterjedett háborus bonyodalmak a közfigyelmet az egyháztól elvonták s a világ eseményekre irányították. Keresztés Máté püspök két közzsinaton elnökölt, t. i. 1794-ben a deézsin és 1795-ben a székin. Ezen közzsinatokon csak a szokott zsinati teendők elintézésére szorítottak s így semmi alkotás vagy ilyenek kezdeményezésének emléke nem fűződik hozzájuk s nem fűződik a Keresztés Máté püspök nevéhez sem.

*) Ezen elavult Zsoltáros könyv ismertetését Konez József marosvásárhelyi professor közlése alapján, a következőkben adhatom: Czim: Szent Dávid királynak és profétának százötven Zsoltári a Franciaiai nóták s versek szerint magyar versekre fordítottak s rendeltettek Szenezei Molnár Albert által. Ugy most is e kis formában másodsor az inepi és egy néhány penitentialis szükségesebb dícsérettel együtt kiadattak Nagyenyeden. Ny. Debrezseni Sámuel által 1770. eszt. Tartalma: A Czim levél utolsó lapján Rémus György deák versei magyarra való fordítása s Molnár Albertre való alkalmaztatása 26-sor rimes versben. Irtá Nassovia tartományban, Sigena városában Earkasfalvi Filizki János theologus deák 1607. eszt. 12 rét. A Zsoltárok 409. lapon végződnek s ugyanott kezdődnek a dícséreték és terjednek a 433-ik lapig. Folytatva a Soltárokra igazított (mutató) tábla 3¹/₂ levél, lapzám nélkül. Ezután imádságok új lap számozással 1-17 lap, inepi dícséreték megint új lapzámzással 1-112 lap. Ezután Adjuutorium (segedelem) vasárnap reggeli délyesti és hétéknapiak: „Ha te meg nem tartasz”, „Könyörülj rajtunk” stb. 1¹/₂ levél

CSARNOK.

Király és testvér.

(Irtta Rochefort. Francziából fordította V. D.)

Erik svéd király egyedül volt szobájában, midőn heves szóváltás hallzott az előszobából és egy testőr jelentette a királynak, hogy János herceg, tiltakozása ellenére is be akar jönni.

Erre hirtelen egy magas termetű férfi jelent meg, észak azon óriási alakjaira emlékeztetve, kik között Nagy Péter császár is egy ily tipikus alak volt. — Haja halvány szőke, borzós; szemöldökei a harag miatt, mely homlokára ráncokat szőtt, összekuszálódva beárnyalták szemét, melyben több bátorság, mint értelem honolt; hanem most az egyszer a düh oly annyira fellelkesítette, hogy némi értelmesség látszik tőle lenni a homlokán.

— Batyám, — szóla a férfiu a király felé lépdelve, — jelentem testőrkapitányodnak elbocsátását s elfogatását.

— Elfogatását! . . . Mit tett, hogy ily kemény büntetést szabsz reá?

— Felség! mellemnek szegyezni merészelt kardját az esztelen, hogy felségedhez bejövetelemet megakadályozza.

— Ha ez volt az őrségi parancs . . .

— Őrségi parancs nincs egy királyi herceg előtt; meg is lakoltattam ezt a vakmerőt úgy, a mint megérdemelte.

— Az Istenért! — szóla a király, — hát ugyan mit tettél?

— Kardját törtem össze s nyakon vertem.

— Durva, vad, scitha nép! — kiálta Erik, — hát türelmemmel akarsz visszaélni, határt nem ismerő kíméletlen haraggal? A természet erőssé alkotott ugyan, de tigris szívvvel, bárdolatlan lélekkel áldott meg! Azt a nagy tévedést követte el veled, hogy a trón közelébe helyeztél, mert te sem az illetet, sem fényes állásodat, sem helyzetet méltóságát nem veszed tekintetbe.

— Az, a mit most tettem, az ellenkezőt bizonyítja batyám.

— Nevezd királynak! Azonnal megmutatom, hogy az vagyok.

Erik csengetett; egy apród jelent meg.

— Mond meg testőrkapitányomnak, hogy azonnal jöjjön be.

— Felség, mi a szándéka? — kérde János herceg fenyegető tekintettel.

— Mindjárt megtudod; hanem egyszersmind vedd tudomásul, hogy durvaságodért lakolnod kell.

Az előhívott tiszt megjelent, arcán a félelem nyomai látszottak.

— Jöjjön csak, jöjjön Woden ur, — szóla a király jószívűleg. — Őn bántalmaztatott hivatalos eljárása miatt, azért, hogy rendeleteinket tiszteletben tartotta; ezért csak dicséretet érdemel. Az, a ki őnt ily nagymerőségben megsértette, mi büntetést érdemel János herceg?

— E kérdésre nem tudok feleletet adni, — szóla János megvető tekintettel.

— Én azonnal megmutatom. Hogyha valaki alantossi közül valakit megbüntetett s rajta emez katonai elégtételt nem vehet, jogos és méltányos, hogy az, a kinek nincs igaza, beismerje, hogy hibázott s kérjen bocsánatot.

— Bocsánatot! . . . kiálta a herceg dühösen, méltatlankodva — . . . soha!

— E bocsánat-kérésnek mégis meg kell történnie, — tervé hozzá Erik, ugyanolyan haugnyomattal. — Látod János, mi itt csak hárman vagyunk; Woden ur, ha egyszer elégtételt nyert, senki sem fogja azt lealacsonyítónak mondani, én kivált tisztességesnek tartom. Teljesíted tehát akaratomat és ez úgy be lesz fejezve.

— Inkább meghalok, mintsem hogy lealázzam magamat! — válaszolá János megátalkodottan.

A zaj, melyet e szóváltás keltett, kihallásék. A hercegnők és Károly, Eriknek másik fivére, megrémülve jöttek a király szobájába.

— Woden ur, — szóla ekkor a király hidegen — szólítson elő minden tisztet, ki a palotában az őrségnél van.

A kapitány távozott, hogy behívja őket.

— E most kiadott rendelet, személyem elleni merénylet-e? — kérde János herceg.

— Oh! batyám, ilyen semmis hiabavalóságért — folytató Erzsébet hercegnő — ne mutass Svédhonnak új és veszélyes példát családúknak meghasonlása felől.

A király ülve maradt, nem felelt semmit.

(Vége kör.)

KÖZGAZDASÁG.

Amerikai rózsahajtatás.

A kertész egy országban sem annyira rabja a divatnak, mint Amerikában. Mig másutt a virágkötő vagy a táj- és kereskedelmi kertész a közönség ízlését befolyásolja és azt finomítja addig Amerikában egyedül a divat uralkodik, mely mindent letipor, a mi nem alkalmazkodik hozzá. Amerika divatvirágja most a róza. A nagy városok: Newyork, Boston, Filadelfia, Washington, Chicago, stb. közelében működő kertészek rózsatenyésztők. S éppen azért a rózsahajtatás itt annyira kifejődött, mint sehol a világon. De oly raffueriával és oly akaraterevével sem üzik sehol, mint itt.

— **Időjárásunk** a hét folyamában nagyon sokat enyhült, jöllehet az éjszakák most is hűvösek. A hó megindult még az északi helyekről is s ha mind így tart: reményünk lehet, hogy 10—14 nap alatt, egészen eltakarodik, a nélkül, hogy az olvadáskor bekövetkezni szokott arvizektól, legkevésbé is félhetnénk. Bár ugy lenne, hogy a gazda-közönség, mely a tartós és kemény tél után méltán várhatja derűs kikeletet, e hóban legalább zabját a földbe tehetné s majd a feltámadás nagy ünnepeén énekelhetné: „Fák, fűvek és virágok ujulnak örömben.”

— **Somsich Pál**, főrendiházi tag, a képviselőháznak volt elnöke. — több nagypénzintézet, gazdasági egyesület és a csángó egyesület elnöke. 77 éves korában, rövid betegség után Budapesten meghalt. A magyar politikai közélet legkiválóbb alakjainak egyike, Senyuei és Ghiczy elvtársa, gyorsan követte kitűnő barátait. Ő emelte fel szavát az 50 es évek elején midőn a halál esendje uralgott Magyarország alkotmányos jogai mellett s midőn 1861-ben megindultak az alkotmányos mozgalmak, Deák politikájának hatalmas szavú pártolója lett. Széles látókörű, kiváló képzettségű szónok; igazi emelkedett szellemű államférfit vezetett benne hazánk.

— **Díóségi Lajos**, Abrudbánya város érdemes polgármestere, e hó 5-én hosszas betegeskedés után jobb létre szenderült. Az elhunyt polgármester nehéz viszonyok közt bafias szellemmel s kiváló kötelességérzettel, polgártársai meglegedésére viselte fontos hivatalát. Vajha méltó utód foglalná el az ő üresen maradt helyét! — Békével nyugodjanak porai! Hátrahagyott derék családja pedig a közrészvében s a jók becsülésében leljen vigaszt!

— **Márczius 15-ét** az alsófehérmegyei honvédegyelet szokott lelkesedéssel fogja megünnepelni. — Résztvesz a d. u. 3 órákor tartandó ünnepélyen, mely iránt a város lakosságának minden rétegében élénk érdeklődés nyilvánul. — továbbá este 8 órákor közcsoport rendez a „két-hattyú” szállóiban. — Az ünnepély érdekében folyó hó 10-én délután Török Dániel v. tanácsos s honvédegyeleti elnök felhívására értekezlet tartatott.

— **A nagyenyedi** ev. ref. egyház megye házasági és köztörvényes kére. folyó márczius hó 14-én, d. e. 9 órákor kezdődőleg, Felvinczen ülésznai fog.

— **A fősorozás** az alvinczi és kisenyedi járásokban márczius elsejétől 6 ig kedvező eredménnyel folyt le. A sorhadhoz bevált a kisenyedi járásból 46, az alvincziből 79, a honvédséghez az előbbiből 10, az alvincziből 6. — Az elővezetés a legszebb rendben történt s a polgári és katonai kiküldöttek teljes egyetértéssel végezték nem épen kellemes feladatukat. A vendégszerető alvinczi birtokosok minden telhetőt elkövettek, hogy a bizottság tagjai otthonosan érezzék magukat.

— **Am alvinczi óvodát** közel 60 apró gyermek látogatja, kik ott a tanuláshoz, a szorakozáshoz segédeszközökkel meglehetősen el vannak látva. Az országos kisedővo egyeslet szivességéből többé kevésbé sikerült állapotok dicsüik a falakat. Ezekre nézve volna egy pár szerény észrevételünk, melyre az ügy iránti meleg érdeklődés ösztönöz. Első sorban ohajtanók, hogy az országos kisedővo egyeslet az ily képeket ne Esslingenből hozassa, hanem (a mi a hazai festészet jelen állásában már nem lenne nehéz feladat) festesse azokat magyar festő művészekkel, kik bizonyára sokkal jobban s a magyar gyermek felfogását inkább megközelítő módon készítik el az ilyesmit. Második megjegyzésünk az állapotok s növények megnevezésére vonatkozik. Ezen magyar gyermek számára küldött ábrákon a jelzés német és francia. Ez már talán mégis sok a jótól. Azt tartjuk, hogy magyar óvodában mindenek előtt a magyarnyelv megtanulása a főczél s minden taneszköznek ezen czél szolgálatában kell állania. Ezért jövőre csak a feliratu táblát kérünk a magyar óvodák számára. Idegen nyelvet egyebütt kell tanulni, nem az óvodában.

— **Tömeges pályázat.** A 400 forinttal rendszerezített 8 utbiztosi állomásra, eddig nem kevesebb, mint 47 pályázat érkezett be. A betöltés felett a 14-én tartandó közg. bizottság fog határozni.

— **Ínség.** Az alvinczi járáshoz tartozó Rakató községből 30 ínséges család jelentkezett a szolgabírói hivatalnál azon kérelemmel, hogy részükre segélyt eszközöljön ki, mivel a szükséges élelmük hiányzik. Hasonló viszonyok forognak fenn a Kár és Szarakszó községekben is, hol a mult évben a tavaszi vetéseket a jég tönkre tette, törökbuza pedig alig termett valami. A szolgabíró, miután a községi magtárak kiürültek: a kéreleteket az alispáni hivatalba küldte be. — Valamely középítkezés, vagy olesó köleson után talán legcélszerűbb volna a szükséges segélyhez jutatni e szűkölködő lakosságot.

— **A m. kir. közmunka és közleked. miniszter** a m.-forrói és m.-szentbenedeki postaalomások fenntartását még egy évre kísérletképen engedélyezte. A vidék intelligentiáján függ ez év alatt leudíteni a forgalmat annyira, hogy az életképesség kimutatható legyen. De ha ezután is oly keveset irnak s oly kevés lapot hordtatnak, mint eddig, — bizony nem várhatják méltányosan mind a két postahivatal fenntartását.

— **Új találmány.** Horváth András, a „vész fánya”, feltalálója igen ügyes melegítő készü-

léket szerkesztett a katonaság számára. E készülek segélyével a katoná 15 perc alatt meleg ételhez juthat, ha ugyan van a batyujában, a miből készíthessen.

— **Az abrudbányán** építeni tervezett laktanya építése érdekében felhívott Szalay Ferencz előnyösen ismert építész elvállalta az építési bizottságnak folyó hó 9-én tartott gyűlésében a terv és költségvetés elkészítését, melyekkel f. évi július havára készleend. — Ha kedvezően alakulnak a körülmények, az alapletétel még folyó évben megtörténhetik.

— **Képviselők összekoczezanása.** A pesti lapok s részben az erdélyiek mulatságos hangon írják le az abrudbányai képviselő felfofoztatását egy bihari képviselő által, kit a derék abrudbányai vizonzásul egy kávéházi márvány asztalhoz vágott. Mindez reggel 5 órákor történt, állítólag azon kérdés felett, derék ember-e Tisza Kálmán, vagy nem. A ki tagadta a miniszterelnök derék voltát, az az abrudbányai képviselő volt, ki kormányparti programmal jutott be, más érdemesek mellőzésével a képviselőházba. Hát mi sajnáljuk is, resteljük is az drinaré dolgot, mit baj nélkül megejtett párbajjal kívánunk jóvá tenni. Az ilyen uraknak, kik ily módon képviselik választóik érdekeit, megint csak egyszerű felelőség szerint talán nem lenne helyük a képviselőházban. Az ilyenek talán nem igen érdemlik meg a képviselő sérthetlenség jogát, kik a kellnerék védő és mentő karjainak beavatkozása folytán lettek megfosztva attól a remek képviselői hivatás teljesítésétől, hogy egymást egy kávéházban föbeverjék.

— **Dynamit felett.** Az alvinczi r. kath. templomból a szentség ellopátván, a helyben állomásozó csendőrség az ev. ref. egyházban is — mely évek óta be van zárva — kutatást eszközölt, mely alkalommal a szöszökben 2 láda dynamitot talált. Ezen dynamit — a mint a meg-ejtett kihallgatás után kiderült — az 1886. évi november havában, a midőn Alvinczen, a Maroson készített sarkantyuk (védgáták) tovább építése a megye által beszünettetett és Velitska Lajos vállalkozó minden építési készlete lefoglalattott, ifj. Péterfi L. akkori révbérlő által a Velitska Lajossal szemben fennálló követelése fejében lefoglalattott, illetve visszatartatott s a nevezett pusztá templomba deponáltatott, ugy látszik édes atya id. Péterfi L. ev. ref. pap tudtával. — Velitska vállalkozó a dynamitot a gáta-hoz szükségeltető kőanyag robbantásához használta. A talált robbanó anyag jelenleg a szolgabírói hivatal helyisége alatti pinceszében helyeztetett el s rettegéssel a különben harezias bátorságu hivatalnokokat s különösen a joggyakornokot, a ki katonaviselt ember. — Miután azonban Alvinczen feles számmal vannak nők, gyermekek s nemkatonaviselt emberek is, kik ily nagymennyiségű veszélyes anyag közelségére, nem tudnak aggodalom nélkül gondolni: jó volna Velitska urat táviratilag felhívni, hogy vigye el a portékáját, sikertelenség esetében pedig, minden további tétovázás nélkül be kell dobni a jég alá.

— **Eljegyzés.** Sipos György palatkaí ref. lelkész márczius 3-án tartotta eljegyzését Gerger Ottilia kisasszonnyal, a Gerger Mór nével és kedves leányával. — Sok szerencsét kívánunk a fiatal jegyeseknek!

— **Várfalvi Fintha Dénes**, pécsi rajztanár, a nmlt. m.k. kultuszminiszter kiküldése folytán, folyó hó 6-án d. e. 10 óra és d. u. 3 órákor mutatta be a polgári leányiskola nagytermében, mindkét alkalommal számos növendék és érdeklődő intelligens közönség előtt a női kézi munka előbbre vitelét czélzó felette hasznos találmányát, t. i. a tűvarás és himzéshez szükséges, házilag kezelhető, olesó és gyors nyomjelzősi készülékeinek használatát. Bemutatta továbbá az üvegeztetés, azaz üvegre való írás és rajzolás különböző módzatát. — Alkalmunk volt, mindkét izben az igen tisztelt feltaláló tanár ur vonzó, kedves és szép előadása folytán meggyőződni arról miszerint mindkét találmánya kiváló lendületet van hivatva adni női házi iparunknak. Már ez alkalommal is láttuk a házi ipar haladása iránt érdeklődő intelligens női közönség kiváló örömet e találmányok felett s azoknak elsajátításában kifejtett lázas tevékenységét, mely buzgó törekvésnek biztosan megfogunk teremni nemes gyümölcseit. Mi pedig hálással fogunk emlékezni a nemes feltalálóra, ki hasznos találmányával intelligens nőknek igen hasznos nemes időtöltését, másoknak pedig az életfenntartás szükséges eszközét — minden időkre biztosította. Isten áldja meg őt e nemes tettéért s vezesse tovább áldást osztogató utjain. Egy szem ténny.

— **A non plus ultra isten áldása** Felenyed községében, egy nem éppen fényes anyagi viszonyok között, levő földműves: Szima Juont — 40 éves neje 3, mond három ép és egészséges gyermekkel ajándékozta meg, — most három hét mulva is él mind a három.

— **A test ápolása és tisztán tartása** az egészség egyik főkölléke. E czélra legalkalmasabb a Brázay-féle valódi sósborszesz melyet a fővárosban ily czélra majd minden házban használnak. E sósborszesz a legjobb fejmosó szer, mert erősíti a fejidegeket és eltávolítja a korpát. Száj- és fogtisztító szerül is nagyon használják, mert a fogakat kitűnően tisztítja, a foghúst erősíti és a szájbüzt megszünteti. Pórsenések és lábizzadás ellen pedig épen hatásos. E kitűnő háziszer minden nagyobb fűszerkereskedésben és gyógyszerárban kapható

Sz. 43—1888.

bv.

Arverési hirdetmény.

Alólikt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-ez. értelmében, közhírré teszi, hogy a nagyenyedi kir. járásbíró 2708—1887. számú végzése által felülfoglalás alapján Póp Mihály részére, nagyenyedi lakos Seprényi János ellen 108 frt 20 kr. tőke, ennek 1887. év október hó 13. napjától számított 6% kamata és eddig összesen 18 frt 5 kr. perköltség erejéig kirendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság foglalt és 424 frt 50 kr-ra becsült házi butorok, képek, rézüst, ló, szekér, esős törökbuza, biralyok, buza cséplőgép, talpnak való bőr stb-ből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 3242—1887. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Nagyenyeden alperes lakó házában leendő eszközösére.

1888. év márczius hó 24-ik napjának délelőtt 10 órája

határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozók ezenel oly megjelöléssel hívatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t.-ez. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-ez. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kiírtendő Kelt Nagyenyeden, 1888. évi február hó 26 ik napján.

Gajzágó Simon, kir. bír. végrehajtó.

Sz. 1851—1887.

tkvi.

Arverési hirdetmény.

Az abrudbányai kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság által közzétetik, hogy

topánfalvi lakos Candra Miklós végrehajtónak Popa Juon I. Nicolai végrehajtást szenvedett elleni 360 frt tőke, ennek 1879. november 5-től 8% kamata 28 frt 70 kr, 29 frt 57 kr, 21 frt 95 kr költségek és járuléka behajtása végett a topánfalvi kir. járásbíró hatóság területéhez tartozó Alsóvíra község 28. számú telekjegyzőkönyvben foglalt A+ 1-7. rend továbbá a 37. sz. telekjegyzőkönyvben A+ 1 rendszám alatti ingatlanok és tartozékai 587 kiküldési árral Felsővidra községében a község házában meg tartandó nyilvános bírói árverés

1888. évi május hó 24-én délelőtt 10 órakor

becsáron alól a becsár 10 %-nak a bírói kiküldött kezéhez leendő előleges letétele mellett elfognak adatni.

Vevő köteles a vételárnak felét 15 nap alatt, másfelét az árverés jogerőre emelkedésétől számított 30 nap alatt és ugyanazon naptól számított 6% kamatokkal együtt a gyulafehérvári kir. adóhivatalnál 39423. számú igazságügyminiszteri letéti szabályrendelet értelmében lefizetni.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságtól

Abnudbányán, 1887. évi november hó 23-án.

Gelei Kálmán, kir. aljbíró.

Hirdetmény.

A M.-LAPADI EV. REF. EGYHÁZ templomfedele megújítására

1888. márczius 20-ig

nyilvános árlejtési pályázat hirdettetik, melyre nézve felhívatnak szakértő vállalkozók, hogy a nevezett egyház lelkesíti hivatalánál levő tervrajz megtekintése után, pályázatukat kitett határidőig alólirhoz adják bé.

M.-Lapád, 1888. febr. 20.

K. LÁSZLÓ SIMON, ref. pap.

3-3

Sz. 2563—1887.

tkvi

Arverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság által közzé tétetik, hogy

gyulafehérvári Patitia Rubin végrehajtató 200 frt tőke, ennek 1886. évi január 1-től járó 6% kamata 14 frt 45 kr eddigi költségkövetelésének kielégítése végett végrehajtást szenvedő Frink Dumitru és Vidu Mariának a benedeki I. Rész. 472. sz. telekjegyzőkönyvben A+ 1-7. rendszám alatti fekvői 276 frt, a 386. számú telekjegyzőkönyvben A+ 1. 2. 5. rendszám felsőgáldi fekvősei 34 frt összesen 310 frt megállapított kiküldési árral Benedek község előljárási helyiségében

1888. évi április hó 7-én délelőtt 10 órakor

tartandó nyilvános árverésen kiküldési áron alól is eladatnak.

Venni szándékozók kötelesek a kiküldési ár 10%-át készpénzben vagy pedig az 1881. évi LX. t.-ez. 42. §. jelzett arfolyammal számított ovadékképesnek nyilvánított értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni.

A vételár pedig vásárló az árverés jogerőre jutása után 30 nap alatt köteles a feltételekben megnevezett kir. adó, mint letéti hivatalhoz lefizetni.

Különbön az árverés megállapított feltételei alóli telekkönyvi hatóságnál a hivatalos órák alatt és Benedek község előljárási hatóságánál megtekinthetők.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóságtól.

Nagyenyeden, 1887. november 30.

Szentpáli Károly, kir. aljbíró.

Magyarsülyében

a 68. szám alatti telken
100 szekér széna, 100 szekér szalma,
40 szekér sarju
és
1000 veder különböző évbeli
bor
valamint
500 veder szilvórium
eladó.
Értekezhetni helyt a tulajdonossal.

Pántlika giliszta fejestül

HAT PERCZ ALATT teljes biztonsággal a gyomorból feltétlenül kihajtatik a páfrány tokooskák által. Eredeti minőségben egyedül csakis Schneider József gyógyszerésznél kapható RESICZAN (Délmagyarország). E kitünő gyógyszer biztos hatásáért jót állunk. Egy eredeti doboz ára 3 frt 50 kr. Posta-utánvét mellett az egész világon szétküldetik.

A téa, téa-hybrid és Bourbon-rózsák kulturája természetesen különbözik a remontáns-rózsák tenyésztésétől. Az előbbieket, melyeket itt általában folyton viritóknak neveznek, mert szakadatlanul virágzásra kényszeríthetők, igen egyszerűen kultiválják. Ezeket júniusban lapos faállványokra ültetik, az e célra használt növények 6—8 hónapok. Az állványokat lehetőleg közel a világossághoz állítják, úgy, hogy a házak hátulsó vagy éjszakai oldalán levők legmagasabban vannak. A házakat rendszeren egyenlőtlen falakkal építették, t. i. úgy, hogy az éjszakai fal rendszeren jóval magasabb a többieknel. Az állványok alatt a fűtőcsövek vannak. A földet agyagos gyeptől, homokos és tehéntrágyából keverik. Öntözés és fecskendezés céljából a helyi vízvezeték csapjához gummi-csőveket erősítenek meg. (Öntözőkannákat a meleg házakban nem igen használnak.) A hőmérsékletnek lehetőleg egyenlőnek kell lennie és pedig éjjel 12 R. fokon, nappal télen 20 R., nyáron 30 R. fokon tartják. Árnyékról úgy gondoskodnak, hogy az ablakokat bemeszelik. A szellőztetésre nagy gondot fordítanak, mert ezzel szabályozzák a hőmérsékletet. A házakat hetenkint egyszer vagy kétszer könnyen kifűstölik, mely célból nedves dohányesomókat gyújtanak meg. A vörös pókot erős fecskendezéssel, a lisztharmitot pedig az által teszik ártalmatlanná, hogy a fűtőcsöveket méz- és kénvirág-keverékkel mázolják be, vagy pedig kenporral. Legjobb ellenszernek a lisztharmit ellen mégis az állandóan egyenlő hőmérsékletet tartják s azért erre különös gondot fordítanak.

Az ugynevezett folyton viritókat csak igen keveset metszik. Időről-időre a fölösleges fát kiszedik s az elvirágozott ágakat pedig a legközelebbi erőteljes szemig vágják le. De ez a kurtítás ritkán szükséges, mert az eladásra való rózsákat ugyanis nagyon hosszúra kell levágni. Az ily módon kultivált rózsák tényleg évről-évre szakadatlanul viritanak, de hogy a rózsákat téli hajásra serkentsék, késo őszzel, a tél kezdetén az ágyakra tehénganajt terítenek, a melynek a trágyázáson kívül még az a célja is van, hogy az ágyat állandóan megfelelően nedvesen tartsa. A rózsákat őszzel és télen majdnem kivétel nélkül dugványok által szaporítják, melyeket pihenés nélkül tovább kultiválnak s nyáron az ágyakra kiültetnek. 2—3 fajnak kivételével, a melyek öreg fán viritanak jól, a növényeket 3—4 év múlva eldobják s fiatalokkal pótolják. Legdusabban a 2—3 éves növények viritanak.

Igy kultivált téa, téa-hybrid és Bourbon-rózsafaj kevés van. Ilyenek: Perle des Jardins, Safrane, Mme, Falcot, Mme, Chedanne Guinoisseau (kis sárga téarózsza, melynek bimbója igen szép), Niphetos Cornelia Kook (igen nagy és fehér), The Bride, The puritan (mindkettő fehér), Duce of Gonaught; W. F. Bonnett, Papa Gontier (három biborvörös, többnyire bimbóalakban használt rózsza), Souvenir d'un ami, Bon Siléne (rózsaszín), Catharine Mermet (gyönyörű alakkal) La France, Mme Cousin és Mme de Wateville (utóbbi sárga, biborral) stb.

A remontáns-rózsák kulturája sokkal nehezebb, mert ezeknek nyugvó idő kell, melyet rendszeren nyáron kapnak. A cserepekben álló növényeket a szabadból, a hol nyári pihenőjüket tartották, mely célból a cserepek fel voltak borítva, a hidegházakba állítják. A hajtást október elején kezdik meg, miután az egy éves hajtást 3—4 szemre vágják. A mint rendes növénynek indultak, a hőmérsékletet fokozatosan felemelik s a növényeket többször folyós trágyával megöntözik. December első felében megjelennek az első rózsák. A Magna Charta most (dec. 14.) teljes pompájában áll. A virágzás jól belenyulik a tavaszba, mert a növényeket egymásután állítják melegre. Az elvirágozott rózsákat egy kis nyugvó időt kapnak, hogy a hosszú kocsányok lemetészése után fakadt hajtások érhesenek. E célból az állványok alá állítják és szárazon tartják őket.

Márczius elején kezdik a remontáns rózsákat átültetni. Az erőteljes földben álló növényeket folyós trágyával való többszöri megöntözés által erős hajtásra serkentik, de e közben minden bimbót letörnek. A mint ezek a hajtások eléggé kifejlődtek, úgy júniustól—juliussig, a növényeket fonygvának vetik alá. E célból a szabadba viszik őket, a cserepeket felborítják és csak száraz időben fecskendezik meg néha-néha, hogy egészen el ne fonyadjanak. A tavasszal fejlődött fa ily módon most megéri. Az így kezelt és előkészített növényeket lassankint a hideg házba viszik, megnyesik és hajtatták.

De, hogy később tavaszkor is, miután a hajtattott cserepes rózsák kötelességüket teljesítették, remontáns-rózsáik legyenek, hideg házakba, melyekről az ablakokat leszedték, ültetnek ilyen rózsákat. Mintán erősebb fagy itt a fát jól megérelte, az ablakokat ismét visszarakják s a rózsákat mesterséges meleg nélkül a tavaszi nap által hajtatták. Hajtattás előtt ezeket a rózsákat is megfelelően megnyesik. A remontáns-rózsákat vagy úgy szaporítják, mint a téa-rózsákat, vagy pedig, ami szintén gyakori eset, az őszzel lenyesett fát a déli államokba küldik, a hol a szabadban dugványokat csinálnak belőle. K. L.

Felelős szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY
SZILÁGYI FARKAS TÖRÖK BERTALAN
Kiadó-tulajdonos WOKÁL JÁNOS

<p>Brázay Kálmán sósbor-szesze</p>	<p>FIGYELMEZTETÉS! Mivel sósbor-szesz készítményem — kelenősségénél fogva — sok utánzásnak van kitéve, elhatároztam, hogy azokon ezimjegyeimre kék nyomtatban saját házam külső alakját veszem föl, védjegyként. A palaczkok és a dugók ólomkupakjai ezélfelirattal vannak öntve.</p>	<p>Brázay Kálmán sósbor-szesze</p>
<p>Kitünő háziszer csusz, szaggatás, fagyás, fog- és fejfájdalmak, szemgyengeség, bénulások stb. ellen. A legjobb fog és szájtisztító szer. Fejmosásra nagyon ajánlatos és elterjedt, különösen ajánlatos a kenőgyűró gyógymódra (massage.) Ára a kis üvegnek 40 kr. a nagyobbiknak 70 kr.</p>	 <p>Védjegy 319. és 320 szám.</p>	<p>Nehogy a közönség gyenge utánzatok által félrevezethető legyen figyelmeztetem, hogy palaczkaim cégfelirattal vannak öntve és az itt látható védjeggyel ellátva. Használati utasítás mellékeltek.</p>
<p>Brázay Kálmán sósbor-szesze</p>	<p>Kapható Budapesten Brázay Kálmánál Múzeum-körút saját ház, továbbá Nagyenyeden Winkler J., Czirner J., Vásárhelyi K., Ungerepek M., Bisztritsányi L., Obert J., Wekxler F., Kovács J. és Pattantyus A. Balázsfalván Schissel K., Törösen Slatkovich J. uraknál.</p>	<p>Brázay Kálmán sósbor-szesze</p>

Szeri N. A KIA

lap sz közles

Ki Wokál J

az előb bérme

Kérlato

Ha Et

nyára a n
abból a sz
nemzetiség
ezred éves
uralkodott
szász, oláh,
francia és
tíve, másko
folytak a m
nemzeti elő

Hanem

nemzet-töre
szent földet
lakosságána
szólva, sem
létjogot bizt
meljen ki v
történelem,
len egyet se
és kimagasl
kat hagyott
ugy az utod
enyészték el
Nincsen cél
kesítse őket.
az állam kö
jesen kívül
törekvésekne
asztán annál t
félzségségekr
nek hallatára
kenyerök a l
A tisztessége
előttük érthe
a munkátlans
ségéről, a fé
közötti gyöng
ismerik az e
járnak, isten

A nag

a 16-, 17

Keresztes

művelt ember
korban az erde
kellett hogy leg
Magas sz
sleges társadalm
nélkül nem hiv
mással vetélked
ségei. Ezek nél
férfa mellett ne
nalunk elérhető
ságra. Szellemi
semmi olyan ter
vagy kézírásba
mértéke meghat
zelem és kedély

Mint már

megújítását sem
ha tekintetbe ve
vitele mennyi ne
munkát és fárads
győződésben vag
got fejtett ki s